HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a noua)

8 noiembrie 2018*

„Funcție publică – Personalul BCE – Exercițiu de evaluare – Raport de evaluare a carierei [2015] – Posibilitatea de a fi însoțit de un reprezentant al sindicatului în timpul întrevederii de evaluare – Încălcarea regulilor de obiectivitate și de imparțialitate a evaluatorului – Remunerație – Decizie prin care se refuză beneficiul unei progresii salariale – Admisibilitatea probelor – E-mail trimis de un membru al personalului «*coach*-ului» acestuia de pe adresa de e-mail de serviciu – Răspundere”

În cauza T-827/16,

QB, membră a personalului Băncii Centrale Europene, reprezentată de L. Levi, avocat,

reclamantă,

împotriva

Băncii Centrale Europene (BCE), reprezentată de F. von Lindeiner și de B. Ehlers, în calitate de agenți, asistați de B. Wägenbaur, avocat,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 50a din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și pe articolul 36.2 din Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, anexat la Tratatul UE și la Tratatul FUE, prin care se urmărește, pe de o parte, anularea raportului de evaluare a reclamantei privind perioada 2015 și a deciziei BCE din 15 decembrie 2015 prin care i se refuză acordarea unei progresii salariale și, în măsura în care este necesar, anularea deciziilor din 2 mai și din 15 septembrie 2016 ale BCE prin care s-au respins recursul administrativ și, respectiv, reclamația reclamantei și, pe de altă parte, repararea unui prejudiciu pe care reclamanta l-ar fi suferit,

TRIBUNALUL (Camera a noua),

compus din domnul S. Gervasoni, președinte, doamna K. Kowalik-Bańczyk și domnul C. Mac Eochaidh (raportor), judecători,

grefier: domnul E. Coulon,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Reclamanta, QB, a intrat în serviciul Băncii Centrale Europene (BCE) la 1 martie 2001. De la data angajării sale, aceasta a deținut o serie de posturi diferite în cadrul BCE.

2 Între 1 ianuarie 2014 și 31 ianuarie 2017, aceasta a fost repartizată, în calitate de [confidențial] [1], la divizia [confidențial] (denumită în continuare „DIV/[confidențial]”) din cadrul Direcției [confidențial] din cadrul Direcției Generale (DG) „[confidențial]”.

3 Din dosar rezultă că reclamanta a făcut numeroase încercări pentru a nu fi repartizată la DIV/[confidențial] sau pentru a i se schimba repartizarea după repartizarea sa la această divizie. Astfel, raportul de evaluare a reclamantei privind perioada de evaluare cuprinsă între 1 septembrie 2013 și 31 august 2014 (denumit în continuare „raportul de evaluare 2014”) arată că aceasta nu intenționa să rămână în cadrul DIV/[confidențial] și că ea și superiorii săi urmau să exploreze posibilitățile de mobilitate internă. Pe de altă parte, reiese din raportul menționat că superiorii din cadrul DIV/[confidențial] ar fi fost inițial de acord să o degreveze de o parte din volumul său de muncă în scopul facilitării demersurilor sale privind mobilitatea. Aceste demersuri dovedindu-se lipsite de succes, reclamantei i s-au repartizat treptat sarcini noi în scopul de a o implica pe deplin în activitatea DIV/[confidențial]. La 5 februarie 2015, reclamanta a formulat un recurs administrativ împotriva raportului de evaluare 2014 și a contestat decizia cu privire la procesul de revizuire anuală a salariilor și a primelor (Annual Salary and Bonus Review, denumit în continuare „ASBR”) pentru anul 2014 prin intermediul căilor de atac interne (recurs administrativ și, ulterior, reclamație).

4 Prezenta acțiune se referă la perioada în care reclamanta a fost repartizată în cadrul DIV/[confidențial], mai precis la perioada de evaluare cuprinsă între 1 septembrie 2014 și 31 august 2015 (denumită în continuare „perioada de evaluare 2015”), care face obiectul raportului de evaluare 2015 (denumit în continuare „raportul de evaluare în litigiu”). În perioada de evaluare 2015, superiorii ierarhici ai reclamantei în cadrul DIV/[confidențial] au fost domnul [confidențial], șef adjunct al diviziei (denumit în continuare „evaluatorul 1”) și doamna [confidențial], șeful diviziei (denumită în continuare „evaluatorul 2”). Reclamanta a lucrat până la 15 aprilie 2015 sub supravegherea acestor două persoane. În perioada 15 aprilie-15 iulie 2015, reclamanta a fost detașată în cadrul DG „[confidențial]” (denumită în continuare „DG-[confidențial]”), în cadrul diviziei „[confidențial]”, unde a lucrat sub autoritatea domnului [confidențial] și a doamnei [confidențial], șefa acestei divizii (denumită în continuare „evaluatorul 3”). Apoi, aceasta s-a alăturat din nou DIV/[confidențial].

5 La 10 aprilie 2015, evaluarea intermediară (denumită în continuare „dialogul intermediar”) a avut loc între evaluatorul 1, în calitate de prim evaluator, și reclamantă. Din procesul-verbal al acestei reuniuni rezultă că evaluatorul 1 a considerat că reclamanta nu acorda aceeași energie diferitor sale sarcini, observând reticență și întârziere privind portofoliul referitor la [confidențial], precum și timp suplimentar nesolicitat petrecut cu o sarcină ad-hoc în materie de [confidențial]. La rândul său, reclamanta a reiterat dorința sa de a părăsi DIV/[confidențial] și a considerat că anumite sarcini care îi fuseseră încredințate nu corespundeau profilului său sau nu veneau în ajutorul perspectivelor sale de carieră și că aceasta nu făcea distincție între sarcinile pe care le prefera și celelalte. Procesul-verbal menționat nu indică nicio tensiune. Evaluatorul 1 își amintește o discuție armonioasă, dar în luna noiembrie 2015 reclamanta a menționat că dialogul intermediar a fost o sursă de mare stres pentru ea.

1 Date confidențiale ocultate.

6 La 28 septembrie 2015, reclamanta a acceptat inițial invitația la întrevederea de evaluare privind perioada de evaluare 2015, pe care evaluatorul 1 a propus să o stabilească pentru data de 7 octombrie 2015. Ulterior, aceasta l-a informat pe evaluatorul 1 despre dorința sa de a fi asistată de domnul L., reprezentantul și președintele, la momentul respectiv, al unui sindicat, International and European Public Services Organisation (IPSO), în timpul întrevederii de evaluare. Evaluatorul 1 a răspuns la această solicitare afirmând că, în lipsa temeiului juridic pentru prezența unei a treia persoane, acesta nu era în măsură să autorizeze prezența domnului L. la întrevederea lor de evaluare.

7 La 6 octombrie 2015, reclamanta și-a indicat dezacordul cu răspunsul evaluatorului 1. Potrivit acesteia, procedura de reclamație pe care o inițiase cu câteva luni în urmă constituia un element de probă a unei situații conflictuale. Potrivit reclamantei, erau aplicabile dispozițiile din condițiile de angajare ale BCE și din memorandumul de înțelegere încheiat între BCE și IPSO.

8 La 7 octombrie 2015, în pofida instrucțiunilor evaluatorului 1, reclamanta s-a deplasat la întrevederea de evaluare însoțită de domnul L., dar în cele din urmă a decis să nu ia parte la această întâlnire, întrucât evaluatorul 1 nu a fost de acord cu participarea domnului L.

9 În aceeași seară, reclamanta a transmis evaluatorului 3 observațiile sale privind evaluarea detașării sale efectuată de acesta din urmă, precizând că, în opinia sa, această evaluare ar fi fost influențată de discuții neadecvate între evaluatorul 3 și evaluatorul 2 care au avut loc înainte de începerea detașării. La punctul 3.3.1 din raportul de evaluare în litigiu, evaluatorul 3 a constatat că au existat percepții divergente cu privire la sarcinile încredințate reclamantei în timpul detașării sale și că aceasta nu a adus beneficiile așteptate.

10 O a doua întrevedere a fost programată la 15 octombrie 2015.

11 La 12 octombrie 2015, reclamanta și-a reiterat dorința de a fi însoțită de domnul L. cu ocazia întrevederii sale de evaluare și a precizat că considera că conducerea DIV/[confidențial] a influențat în mod clar aprecierea făcută de evaluatorul 3.

12 La 13 octombrie 2015, evaluatorul 1 a reiterat faptul că întrevederea de evaluare a fost concepută pentru a fi realizată bilateral între evaluator și persoana evaluată. Acesta a precizat că domnul L. urma să se informeze dacă prezența sa era în concordanță cu „liniile directoare” și, în cazul unui răspuns afirmativ, i se va aduce la cunoștință acest lucru. În absența acestei clarificări, evaluatorul 1 se aștepta ca întrevederea de evaluare din 15 octombrie 2015 să aibă loc pe bază strict bilaterală.

13 La data de 15 octombrie 2015, ziua stabilită pentru întrevederea de evaluare, reclamanta a solicitat evaluatorului 1 să o amâne până la primirea răspunsului membrului Comitetului executiv al BCE responsabil cu chestiunile privind personalul, pe care domnul L. îl contactase cu privire la participarea acestuia la întrevederea de evaluare. Reclamanta a subliniat că dialogul intermediar devenise o sursă majoră de stres pentru ea și că nu va accepta să trăiască din nou o astfel de experiență.

14 La 22 octombrie 2015, evaluatorul 1 și-a comunicat intenția de a aștepta clarificări, reamintind în același timp că procedura de evaluare prevedea un termen limită, care expira la 15 noiembrie, pentru descărcarea contribuțiilor tuturor părților, inclusiv a contribuției evaluatorului 2.

15 La 3 noiembrie 2015, prin e-mail adresat evaluatorului 1 și, în copie, unui reprezentant al DG resurse umane (denumit în continuare „DG-H”), precum și domnului L., reclamanta a reiterat că dialogul intermediar îi provocase stres. Aceasta a făcut o serie de observații cu privire la criticile pe care evaluatorul 1 i le făcuse cu privire la munca sa. Ea a reiterat faptul că a contestat aceste critici și acuzațiile și a arătat că s-a simțit hărțuită și ținta unei „victimizări orchestrate”, precum și faptul că conducerea DIV/[confidențial] a încercat să construiască un caz împotriva sa ca răspuns la plângerile pe care aceasta le-a depus în trecut și ca urmare a solicitării sale de a fi asistată de un reprezentant al personalului cu ocazia întrevederii sale de evaluare.

16 La 4 noiembrie 2015, evaluatorul 1 a solicitat reprezentantului DG-H să analizeze cauza din perspectiva resurselor umane.

17 La 6 noiembrie 2015, evaluatorul 1 a reamintit reclamantei că nu a mai rămas mult timp pentru respectarea termenelor procesului de evaluare. În lipsa clarificării cerute și a voinței reclamantei de a participa la întrevederea de evaluare pe bază bilaterală, acesta a informat-o că va descărca evaluarea sa în seara zilei de 10 noiembrie 2015 fără a avea o discuție cu ea și că acesteia i s-ar oferi posibilitatea de a-i comunica observațiile sale cu privire la aspectele factuale la data de 11 noiembrie 2015, după care va transmite proiectul de raport evaluatorului 2.

18 La 10 noiembrie 2015, în acord cu reclamanta și cu superiorii ierarhici ai acesteia, DG-H a inițiat o procedură informală pentru a examina atitudinile și comportamentele în cauză (denumită în continuare „procedura privind demnitatea la locul de muncă"). Din e-mailul prin care evaluatorul 1 și reclamanta au fost invitați să participe la procedura respectivă rezultă că această procedură nu a avut ca efect suspendarea procedurii de evaluare. Trebuie remarcat faptul că concluziile acestei proceduri, din data de 15 februarie 2016, nu indică niciun element obiectiv în sensul unei atingeri a demnității la locul de muncă.

19 La 11 noiembrie 2015, evaluatorul 1 a invitat reclamanta să îi prezinte observațiile privind evaluarea descărcată, înainte ca acesta să o trimită evaluatorului 2, trimiterea fiind prevăzută pentru seara zilei de 12 noiembrie 2015.

20 La 12 noiembrie 2015, reclamanta și-a prezentat observațiile cu privire la evaluarea efectuată de evaluatorul 1, contestând o serie de puncte ale acesteia. Reclamanta și-a reiterat percepția de hărțuire, a repetat faptul de a fi ținta unei „victimizări orchestrate" și și-a reafirmat impresia că superiorii săi ierarhici încearcă să întocmească un dosar împotriva sa.

21 La 13 noiembrie 2015, evaluatorul 1 a răspuns reclamantei prin e-mail că nu împărtășea punctele de vedere pe care aceasta le-a invocat. Formularul a fost trimis evaluatorului 2 pentru ca acesta să adauge evaluarea sa, lucru pe care acesta l-a făcut în aceeași zi, reamintindu-i reclamantei că i s-a acordat termen până la 15 decembrie 2015 pentru a adăuga observațiile sale finale și a închide procedura de evaluare 2015.

22 În esență, la punctul 5.1 din raportul de evaluare în litigiu, evaluatorul 1 a remarcat că atât cantitatea, cât și calitatea muncii efectuate au fost mai scăzute decât cele care ar fi așteptate de la un [confidențial]. În ceea ce privește competența-cheie a „analizei", acesta a remarcat variații în aptitudinile demonstrate, în funcție de diferitele sarcini ale reclamantei, și a arătat că ar fi dorit ca ea să demonstreze o mai mare autonomie și un angajament mai mare. Referitor la competența „inițiativă/angajament", evaluatorul 1 a remarcat o lipsă de angajament din partea reclamantei în ceea ce privește una dintre principalele categorii de sarcini, care ar fi la originea deficiențelor din punctul de vedere al cantității, calității și oportunității muncii acesteia. În ceea ce privește competența „muncă în echipă", evaluatorul 1 a găsit un dezechilibru în sprijinul reciproc. Așteptările sale, menționate în exercițiul de evaluare 2014, privind integrarea deplină a reclamantei în cadrul DIV/[confidențial] nu ar fi fost atinse. Pentru următorul exercițiu de evaluare, evaluatorul 1 a remarcat că se aștepta ca reclamanta să își intensifice eforturile, să îmbrățișeze întreaga activitate a DIV/[confidențial] și să contribuie la activitatea diviziei la un nivel corespunzător rolului său. De asemenea, acesta a afirmat că sarcinile și obiectivele reclamantei urmau să rămână în mare parte neschimbate.

23 Evaluatorul 2 a adăugat evaluarea sa la punctul 5.2 din raportul de evaluare în litigiu. Acesta a indicat că împărtășește evaluarea evaluatorului 1. A considerat că reclamanta ar fi trebuit să se concentreze pe portofoliul referitor la [confidențial], iar nu pe o sarcină privind [confidențial]. Acesta a menționat că reclamanta ar fi propus din proprie inițiativă să participe la un proiect în materie de [confidențial], chiar dacă superiorii ierarhici ai acesteia ar fi informat-o în mod explicit că nu era necesară nicio altă acțiune cu privire la acest obiect. Evaluatorul 2 a observat apoi deficiențe în ceea ce privește

flexibilitatea, inițiativa, integrarea în echipă și calitatea muncii. Acesta a declarat că se aștepta ca reclamanta să își îmbunătățească performanțele, să contribuie la activitatea diviziei la un nivel corespunzător rolului său și să efectueze lucrări de modelare în cadrul misiunilor astfel cum i-au fost încredințate. În sfârșit, evaluatorul 2 a subliniat că reclamanta ar trebui să lucreze la eficiența și la eficacitatea sa și ar putea să își dezvolte integritatea, reclamanta eludându-și în mod frecvent superiorii ierarhici prin luarea anumitor inițiative.

24 La 8 decembrie 2015, reclamanta a prezentat, la punctul 5.3, observațiile sale privind raportul de evaluare în litigiu, contestând criticile formulate la adresa ei.

25 Raportul de evaluare în litigiu a fost adoptat în mod definitiv la 3 februarie 2016.

26 La 6 ianuarie 2016, reclamanta și-a anunțat refuzul de a se întâlni cu conducerea sa ierarhică pentru prezentarea deciziei BCE referitoare la aceasta privind procedura ASBR pentru anul 2015 (denumită în continuare „decizia ASBR 2015”). Ca urmare a acestui refuz, decizia ASBR 2015 i-a fost comunicată prin poștă. Decizia constată că, întrucât performanța reclamantei a fost considerată nesatisfăcătoare, acesteia nu i se alocă nicio progresie salarială. La 7 ianuarie 2016, conducerea ierarhică a reclamantei a informat-o prin e-mail că, la fel ca întrevederea de evaluare, comunicarea deciziei ASBR 2015 implica interacțiuni frecvente între personal și conducerea ierarhică, în cadrul cărora participarea IPSO nu era adecvată. Conducerea ierarhică a reclamantei a declarat că este disponibilă să se întâlnească cu aceasta și să îi explice contextul deciziei menționate.

27 La 4 martie 2016, reclamanta a contestat raportul de evaluare în litigiu și decizia ASBR 2015 printr-un recurs administrativ, care a fost respins printr-o decizie din 2 mai 2016.

28 La 28 iunie 2016, reclamanta a depus o reclamație împotriva respingerii recursului său administrativ. Această reclamație a fost respinsă prin decizia președintelui BCE din 15 septembrie 2016.

Procedura și concluziile părților

29 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 24 noiembrie 2016, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

30 După primirea din partea reclamantei a unei cereri în temeiul articolului 66 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, acesta din urmă, printr-o decizie din 17 ianuarie 2017, a admis cererea de păstrare a anonimatului și a decis să omită numele reclamantei în versiunea publică a prezentei hotărâri.

31 Întrucât părțile nu au solicitat organizarea unei ședințe de audiere a pledoariilor în temeiul articolului 106 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, Tribunalul (Camera a noua), apreciind că este suficient de lămurit de înscrisurile din dosarul cauzei, a decis, în temeiul articolului 106 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, să se pronunțe fără parcurgerea fazei orale a procedurii.

32 Reclamanta solicită Tribunalului:

– declararea prezentei acțiuni admisibilă și întemeiată;

– în consecință;

  – anularea raportului de evaluare în litigiu și a deciziei ASBR 2015;

  – în măsura în care este necesar, anularea deciziilor din 2 mai 2016 și din 15 septembrie 2016 prin care au fost respinse recursul administrativ și, respectiv, reclamația depuse de aceasta;

– obligarea BCE la repararea prejudiciului moral, evaluat *ex aequo et bono* la 15 000 de euro;

– obligarea BCE la plata tuturor cheltuielilor de judecată.

33 BCE solicită Tribunalului:

– respingerea acțiunii;

– obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

34 În susținerea capătului de cerere privind anularea raportului de evaluare în litigiu, reclamanta invocă trei motive, întemeiate, primul, pe încălcarea Ghidului BCE privind evaluarea (Guide to the ECB appraisal), a dreptului la apărare și a obligației de solicitudine, în special prin faptul că BCE i-ar fi refuzat posibilitatea de a fi însoțită de un reprezentant sindical cu ocazia întrevederii sale de evaluare, al doilea, pe încălcarea normelor privind obiectivitatea și imparțialitatea și a articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special prin faptul că evaluatorul 2 ar fi făcut afirmații cu privire la reclamantă care ar arăta că acesta nu era capabil să își îndeplinească în mod obiectiv și imparțial rolul de evaluator și, al treilea, pe erori vădite de apreciere.

35 În susținerea capătului de cerere privind anularea deciziei ASBR 2015, reclamanta invocă două motive, primul fiind întemeiat pe nelegalitatea raportului de evaluare în litigiu, pe care se bazează decizia ASBR 2015, iar al doilea fiind întemeiat pe încălcarea orientărilor ASBR, conținute într-un document al BCE intitulat „The Annual Salary and Bonus Review”, și a articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale, întrucât decizia ASBR 2015 nu este motivată și reclamanta nu a fost ascultată în prealabil.

36 Reclamanta nu invocă motive specifice referitoare la capătul de cerere prin care se solicită anularea deciziilor din 2 mai 2016 și din 15 septembrie 2016 prin care au fost respinse recursul administrativ și reclamația acesteia.

Cu privire la concluziile în anularea deciziilor din 2 mai 2016 și din 15 septembrie 2016 prin care au fost respinse recursul administrativ și, respectiv, reclamația

37 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, concluziile în anulare îndreptate în mod formal împotriva deciziei de respingere a unei reclamanții au ca efect sesizarea Tribunalului cu privire la actul împotriva căruia a fost formulată reclamația, atunci când acestea sunt, în sine, lipsite de conținut autonom (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 ianuarie 1989, Vainker/Parlamentul, 293/87, EU:C:1989:8, punctul 8, și Hotărârea din 6 aprilie 2006, Camós Grau/Comisia, T-309/03, EU:T:2006:110, punctul 43).

38 În speță, dat fiind că deciziile din 2 mai 2016 și din 15 septembrie 2016, prin care au fost respinse recursul administrativ și, respectiv, reclamația, nu fac decât să confirme raportul de evaluare în litigiu și decizia ASBR 2015, trebuie să se constate că concluziile prin care se urmărește anularea deciziilor din 2 mai 2016 și din 15 septembrie 2016 sunt lipsite de conținut autonom și, în consecință, nu este necesar ca Tribunalul să se pronunțe în mod specific asupra acestora, chiar dacă în analiza legalității raportului de evaluare în litigiu ar trebui luată în considerare motivarea cuprinsă în deciziile menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 decembrie 2009, Comisia/Birkhoff, T-377/08 P, EU:T:2009:485, punctele 58 și 59 și jurisprudența citată).

Cu privire la concluziile în anularea raportului de evaluare în litigiu

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea Ghidului BCE privind evaluarea, a dreptului la apărare și a obligației de solicitudine

39 Reclamanta susține că Ghidul BCE privind evaluarea ar fi fost încălcat din trei motive, întemeiate, în primul rând, pe presupusa lipsă de dialog, în absența întrevederii de evaluare, ceea ce nu ar fi respectat dreptul său la apărare, în al doilea rând, pe presupusa neidentificare a mijloacelor de îmbunătățire și de stabilire a obiectivelor în raportul de evaluare în litigiu, fapt care ar încălca obligația de solicitudine, și, în al treilea rând, pe presupusa lipsă a contribuției unui superior ierarhic terț la raportul de evaluare în litigiu.

40 În ceea ce privește primul aspect al primului motiv, întemeiat pe încălcarea Ghidului BCE privind evaluarea, pe lipsa dialogului și pe încălcarea dreptului la apărare, reclamanta susține în esență că, în conformitate cu Ghidul BCE privind evaluarea, membrii personalului BCE au posibilitatea de a fi asistați cu ocazia întrevederii de evaluare de un reprezentant sindical și că, refuzându-i-se prezența unei astfel de persoane la această întrevedere, evaluatorul 1 ar fi privat-o *de facto* de întrevederea de evaluare prevăzută în temeiul ghidului respectiv și ar fi încălcat dreptul acesteia la apărare.

41 BCE contestă aceste argumente.

42 În această privință, în primul rând, trebuie arătat că, în ceea ce privește natura juridică a Ghidului BCE privind evaluarea, reiese din jurisprudență că, în cazul în care liniile directoare nu pot fi caracterizate drept reguli de drept pe care administrația este obligată să le respecte, acestea stabilesc norme de conduită orientative ale practicii de la care administrația nu se poate îndepărta, într-un caz particular, fără să prezinte motive compatibile cu principiul egalității de tratament. Astfel, adoptând asemenea norme de conduită și anunțând prin intermediul publicării lor că le va aplica situațiilor vizate de acestea, instituția în cauză își limitează puterea de apreciere și nu se poate abate de la aceste norme fără să riște să fie sancționată, dacă este cazul, în temeiul unei încălcări a principiilor generale de drept precum egalitatea de tratament sau protecția încrederii legitime. În consecință, nu poate fi exclusă posibilitatea ca, în anumite condiții și în funcție de conținutul acestora, asemenea norme de conduită cu un domeniu de aplicare general să poată produce efecte juridice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 septembrie 2015, Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, punctul 61 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 19 octombrie 2017, Possanzini/Frontex, T-686/16 P, nepublicată, EU:T:2017:734, punctul 43).

43 În speță, pe de o parte, trebuie arătat că reclamanta a refuzat să participe la întrevederea de evaluare, în condițiile în care, potrivit Ghidului BCE privind evaluarea, aceasta era obligată să participe. Astfel, ghidul menționat prevede că „persoanele evaluate trebuie să participe la întrevederea de evaluare și să primească feedback din partea superiorilor ierarhici”.

44 Pe de altă parte, trebuie arătat că reiese din formularea Ghidului BCE privind evaluarea că întrevederea de evaluare se presupune că include numai persoana evaluată și evaluatorul. Astfel, ghidul menționat prevede următoarele:

„Întrevederile de evaluare ar trebui, în principiu, să aibă loc în mod bilateral între primul evaluator și persoana evaluată. Atunci când organizarea activității este de așa natură încât persoana evaluată raportează mai multor superiori ierarhici, primul evaluator colectează contribuțiile celorlalți superiori ierarhici și le adaugă în formular. Dacă este necesar, pot avea loc întrevederi suplimentare de evaluare între persoana evaluată și ceilalți superiori ierarhici.”

45 Astfel cum arată BCE, expresia „în principiu” permite să se distingă regula generală de excepție. Astfel, în timp ce, în general, întrevederea de evaluare este considerat a fi bilaterală, nu este exclus ca un terț să participe la aceasta. Or, contrar celor susținute de reclamantă, acest fapt nu implică în niciun fel faptul că prezența unui reprezentant al IPSO ar fi admisibilă. În această privință, și astfel cum arată BCE, cazurile în care membrii personalului au posibilitatea de a fi asistați de un reprezentant sindical se limitează la anumite dispoziții specifice din normele interne ale BCE, toate referitoare la situații de conflict (litigiu individual, procedură de control administrativ, de reclamație sau de recurs, anchetă administrativă) sau delicate (procedură informală de soluționare referitoare la politica privind demnitatea la locul de muncă). Aceste dispoziții sunt enumerate la punctul 3 litera (d) din Memorandumul de înțelegere încheiat între BCE și IPSO intitulat „Asistență pentru membrii personalului”. Cazurile vizate nu includ întrevederea de evaluare. În speță, nu se contestă faptul că reclamanta a putut fi însoțită de domnul L. la reuniunile referitoare la procedura privind demnitatea la locul de muncă, procedură care este menționată în mod expres la punctul 3 litera (d) din Memorandumul de înțelegere încheiat între BCE și IPSO. Pe de altă parte, reiese din dosar că reclamanta și evaluatorul 1 au putut beneficia în mod efectiv de posibilitățile prevăzute în Ghidul BCE privind evaluarea „în caz de preocupări sau probleme grave”, și anume avizul DG-H și al unui reprezentant al personalului.

46 Argumentul reclamantei potrivit căruia faptul de a fi însoțit de o persoană de încredere ar fi o practică urmată în alte instituții fără ca un text specific să o reglementeze nu invalidează această analiză. Pe de o parte, reclamanta nu aduce nicio dovadă în acest sens. Pe de altă parte, nu s-a stabilit că această practică ar fi urmată în afara situațiilor conflictuale, cum ar fi cele care pot apărea cu ocazia procedurilor privind incompetența profesională sau a celor disciplinare. În mod similar, faptul că în luna ianuarie 2017 BCE ar fi propus reclamantei să fie însoțită de un observator imparțial, de un consilier medical sau social, având în vedere [confidențial] acesteia nu infirmă această analiză.

47 În al doilea rând, trebuie arătat că, potrivit unei jurisprudențe constante, raportul de evaluare nu poate fi adoptat în mod definitiv fără ca funcționarului în cauză să i se fi oferit posibilitatea de a fi ascultat în mod util și că o neregularitate în cadrul procedurii referitoare la întocmirea raportului de evaluare realizată prin omisiunea dialogului cu funcționarul constituie de asemenea o încălcare a dreptului de a fi ascultat (a se vedea Hotărârea din 30 iunie 2015, Z/Curtea de Justiție, F-64/13, EU:F:2015:72, punctul 89 și jurisprudența citată).

48 Astfel, potrivit jurisprudenței, un contact direct între evaluator și funcționarul evaluat este de natură să favorizeze un dialog deschis și detaliat, care să permită, pe de o parte, persoanelor interesate să măsoare cu exactitate natura, motivele și întinderea eventualelor lor divergențe și, pe de altă parte, să ajungă la o mai bună înțelegere reciprocă, cu atât mai mult într-o situație în care este necesar să se remedieze o situație personală foarte degradată (a se vedea Hotărârea din 30 iunie 2015, Z/Curtea de Justiție, F-64/13, EU:F:2015:72, punctul 93 și jurisprudența citată). În lipsa unei discuții directe între evaluator și persoana evaluată, evaluarea nu poate îndeplini pe deplin funcția sa de instrument de gestionare a resurselor umane și de instrument complementar dezvoltării profesionale a persoanei interesate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 septembrie 2015, Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, punctul 25 și jurisprudența citată).

49 Cu toate acestea, este necesar să se constate că, în speță, reclamanta a fost invitată de două ori la întrevederea de evaluare. Termenul limită prevăzut de Ghidul BCE privind evaluarea i-a fost apoi reamintit de două ori. DG-H a informat-o că procedura privind demnitatea la locul de muncă nu a suspendat procedura de evaluare. Nu reiese din dosar că reclamanta ar fi făcut demersuri pentru a grăbi un eventual răspuns din partea membrului Comitetului executiv al BCE responsabil cu problemele de personal privind prezența unui reprezentant sindical la întrevederea de evaluare. Nu reiese din dosar nici faptul că reclamanta ar fi sugerat un compromis care să nu implice un reprezentant al IPSO, în scopul de a facilita o discuție directă cu evaluatorul 1 în termenul preconizat de Ghidul BCE privind evaluarea.

50 Prin urmare, este necesar să se considere că reclamantei i s-a oferit posibilitatea de a fi ascultată în mod util înainte de finalizarea raportului de evaluare în litigiu și că aceasta renunțat la posibilitatea în cauză.

51 În aceste împrejurări, reclamanta nu se poate prevala de faptul că s-a sustras de la această întâlnire pe motiv că se temea de aceasta din cauza relațiilor sale tensionate cu evaluatorul, și nici de o situație pe care ea însăși a creat-o pentru a contesta în această privință regularitatea raportului de evaluare în litigiu sau procedura de evaluare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 februarie 1988, Picciolo/Comisia, 1/87, EU:C:1988:67, punctul 24).

52 Având în vedere împrejurările cauzei și toate considerațiile prezentate la punctele 42-51 de mai sus, este necesar să se considere că BCE nu a lipsit reclamanta de întrevederea de evaluare prevăzută în temeiul Ghidului BCE privind evaluarea prin faptul că i-a refuzat prezența unui reprezentant sindical cu ocazia întrevederii sale de evaluare și, prin urmare, nu a încălcat dreptul la apărare al acesteia.

53 Rezultă că primul aspect al primului motiv trebuie respins ca neîntemeiat.

54 Tribunalul consideră oportun să analizeze în continuare cel de al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea normelor privind obiectivitatea și imparțialitatea, precum și a articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea normelor privind obiectivitatea și imparțialitatea, precum și a articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale

55 Reclamanta susține în esență că raportul de evaluare în litigiu ar fi afectat de neregularități din cauza pretinsei lipse de imparțialitate a evaluatorului 2. În această privință, reclamanta se întemeiază pe observațiile făcute de acesta în patru e-mail-uri, conținute în înscrisurile XVII, XXV și XXXVI ale anexei A.12 și în anexa A.19 la cerere (denumite în continuare „înscrisurile contestate”), care ar demonstra faptul că acesta nu mai putea să își exercite funcțiile în mod obiectiv și imparțial.

56 Totodată, reclamanta susține mai succint că, în lumina declarațiilor făcute de evaluatorul 3, superiorul său ierarhic în timpul detașării acesteia, astfel cum au fost raportate de evaluatorul 2, evaluatorul 3, care a scris de asemenea o evaluare negativă în ceea ce o privește, nu a fost în măsură să o evalueze în mod obiectiv.

57 În sfârșit, reclamanta menționează tensiunile cu evaluatorul 1, precum și procedura privind demnitatea la locul de muncă și subliniază că raportul de evaluare în litigiu ar fi putut fi diferit dacă ar fi fost garantată imparțialitatea evaluatorului 1.

58 BCE contestă admisibilitatea înscrisurilor contestate și temeinicia celui de al doilea motiv.

– *Cu privire la admisibilitatea înscrisurilor contestate*

59 BCE ridică problema admisibilității înscrisurilor contestate și a mijloacelor utilizate de reclamantă pentru a și le însuși. Cu toate acestea, nu solicită în mod expres ca documentele respective să fie înlăturate din dosar.

60 Pentru BCE, e-mailurile care figurează în înscrisurile XVII și XXV din anexa A.12 fac parte din schimburile de corespondență obișnuite dintre superiorii ierarhici privind exercitarea funcțiilor de conducere ale acestora și nu sunt publice. E-mail-ul care figurează în înscrisul XXXVI din anexa A.12 constituie un schimb de corespondență confidențial intervenit între evaluatorul 2 și soțul său în cadrul unei corespondențe privind viața privată. În sfârșit, e-mail-ul care figurează în anexa A.19 constituie un schimb de corespondență personal și confidențial intervenit între evaluatorul 2 și „*coach*-ul” său în

cadrul unui relații bazate pe încredere necesare pentru buna funcționare a acestui serviciu, de care reclamanta nu ar fi trebuit să aibă cunoștință și pe care aceasta nu ar avea dreptul să îl folosească. Potrivit BCE, faptul că e-mailul care figurează în anexa A.19 a fost depus în mod anonim pe biroul reclamantei – ceea ce, pentru BCE, pare neverosimil – ar fi irelevant pentru caracterul intrinsec confidențial al documentului menționat și nu ar justifica faptul ca reclamanta să facă uz de acesta în fața Tribunalului.

61 Reclamanta precizează că, cu excepția anexei A.19, a comunicat deja celelalte înscrisuri către BCE în cadrul procedurii precontencioase, fără ca aceasta să formuleze întrebări. Aceasta afirmă că „nu a utilizat niciun mijloc și nu și-a însușit […] aceste corespondențe”, care pur și simplu ar fi fost depuse pe biroul acesteia sau în dulapul său personal, în mod anonim. Aceasta consideră că înscrisurile contestate ar fi esențiale pentru a demonstra faptul că evaluatorul 2 a fost lipsit de obiectivitatea și de imparțialitatea necesare pentru a-și asuma rolul în ceea ce o privește și că acestea ar fi decisive, întrucât sunt necesare pentru a demonstra temeinicia motivului invocat.

62 Întrebarea BCE cu privire la admisibilitatea înscrisurilor contestate se bazează pe trei fundamente, și anume, mai întâi, pe natura internă a e-mail-urilor care figurează în înscrisurile XVII și XXV din anexa A.12, în continuare, pe caracterul confidențial și personal al e-mail-urilor prevăzute în înscrisul XXXVI din anexa A.12 și în anexa A.19 și, în sfârșit, pe împrejurarea că aceste patru documente ar fi fost obținute în mod inadecvat.

63 În această privință, este necesar să se arate că nici eventualul caracter confidențial al documentelor în cauză, nici faptul că acestea au fost obținute în mod nelegal nu împiedică menținerea lor în dosar. Astfel, pe de o parte, nu există dispoziții care să prevadă expres interdicția de a ține cont de probele obținute în mod nelegal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 mai 2015, Dalli/Comisia, T-562/12, EU:T:2015:270, punctul 47; a se vedea de asemenea, în cadrul dreptului concurenței, Hotărârea din 8 septembrie 2016, Goldfish și alții/Comisia, T-54/14, EU:T:2016:455, punctele 44 și 76).

64 Astfel, în anumite situații, nu a fost necesar ca reclamantul să demonstreze că a obținut în mod legal documentul confidențial invocat în susținerea acțiunii sale. Tribunalul a considerat, printr-o evaluare comparativă a intereselor care trebuie protejate, că este necesar să aprecieze dacă circumstanțe speciale, precum caracterul decisiv al prezentării unui document pentru a asigura controlul regularității procedurii de adoptare a actului atacat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 martie 2001, Dunnett și alții/BEI, T-192/99, EU:T:2001:72, punctele 33 și 34) sau pentru a proba existența unui abuz de putere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 februarie 1996, Lopes/Curtea de Justiție, T-280/94, EU:T:1996:28, punctul 59), justificau neretragerea unui document din dosar (Hotărârea din 8 iulie 2008, Franchet și Byk/Comisia, T-48/05, EU:T:2008:257, punctul 79, Hotărârea din 2 octombrie 2009, Estonia/Comisia, T-324/05, EU:T:2009:381, punctul 54, și Hotărârea din 12 mai 2015, Dalli/Comisia, T-562/12, EU:T:2015:270, punctul 48).

65 Pe de altă parte, Curtea nu a exclus ca inclusiv documente interne să poată, în anumite cazuri, să figureze în mod legitim în dosarul unei cauze (Hotărârea din 2 octombrie 2009, Estonia/Comisia, T-324/05, EU:T:2009:381, punctul 55, și Hotărârea din 12 mai 2015, Dalli/Comisia, T-562/12, EU:T:2015:270, punctul 47).

66 În sfârșit, este necesar să se arate că reiese din jurisprudență că împrejurările care permit menținerea unor documente interne în dosar sunt, printre altele, cele care pot fi luate în considerare pentru a menține în dosarul unei cauze documente care au fost eventual obținute prin mijloace nelegitime și care sunt menționate la punctul 64 de mai sus (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 martie 2001, Dunnett și alții/BEI, T-192/99, EU:T:2001:72, punctul 33, și Hotărârea din 2 octombrie 2009, Estonia/Comisia, T-324/05, EU:T:2009:381, punctul 56).

67 În ceea ce privește evaluarea comparativă a intereselor care trebuie protejate, este necesar să se țină seama de valoarea probatorie a înscrisurilor contestate, a căror autenticitate nu a fost repusă în discuție, de condițiile în care acestea au fost obținute și de natura internă, confidențială sau personală a acestor documente.

68 Mai întâi, este necesar să se arate că, în speță, reclamanta afirmă „că nu a utilizat niciun mijloc și nu și-a însușit” înscrisurile contestate, care ar fi fost pur și simplu depuse „pe biroul acesteia sau în dulapul său personal, în mod anonim”. Chiar dacă pentru BCE acest lucru pare puțin credibil, nu s-a stabilit că reclamanta însăși ar fi obținut în mod ilegal e-mail-urile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 mai 2015, Dalli/Comisia, T-562/12, EU:T:2015:270, punctul 49).

69 Pe de altă parte, Tribunalul constată că BCE nu a prezentat niciun argument sau element de probă pentru a demonstra ilegalitatea obținerii înscrisurilor menționate sau faptul că reclamanta avea cunoștință de modul în care ar fi fost obținute înscrisurile contestate. Astfel, nu reiese din dosar că BCE ar fi desfășurat vreo investigație, fie în stadiul procedurii precontencioase, fie în urma introducerii prezentei acțiuni, în scopul de a determina modul în care înscrisurile contestate au ajuns în posesia reclamantei. În consecință, împrejurările speței se deosebesc de cele din cauza în care a fost pronunțată Hotărârea din 8 mai 2008, Suvikas/Consiliul (F-6/07, EU:F:2008:55). În cauza menționată, în legătură cu o procedură de selecție, a fost deschisă o investigație privind siguranța la două zile de la trimiterea de către reclamant Consiliului Uniunii Europene a unor documente acoperite în parte de secretul lucrărilor juriului, în completarea cererii de reexaminare a acestuia. S-a dovedit că un coleg al reclamantului intrase în biroul unuia dintre membrii comitetului de selecție în absența acestuia, fotocopiase fără autorizație documentele care se aflau pe masa sa de lucru și le trimisese reclamantului și că, la data depunerii cererii și a anexelor acesteia, reclamantul cunoștea modul în care colegul respectiv obținuse documentele în cauză (Hotărârea din 8 mai 2008, Suvikas/Consiliul, F-6/07, EU:F:2008:55, punctele 25 și 67).

70 Tribunalul observă, desigur, că reclamanta, precum și orice persoană rezonabilă ar putea crede, în împrejurări precum cele din prezenta cauză, că înscrisurile contestate au fost obținute în mod nelegal și ar putea avea îndoieli cu privire la caracterul acceptabil al conduitei profesionale a persoanei care și le-ar fi însușit (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 8 mai 2008, Suvikas/Consiliul, F-6/07, EU:F:2008:55, punctul 67).

71 Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că nu au fost stabilite împrejurările în care au fost obținute înscrisurile contestate.

72 În continuare, este necesar să se arate că înscrisurile contestate au fost invocate tocmai ca indicii care să demonstreze că evaluatorul 2 nu a fost capabil să își îndeplinească rolul în mod obiectiv și imparțial și acestea ar fi, potrivit reclamantei, decisive și necesare pentru a demonstra temeinicia plângerii formulate.

73 În această privință, în primul rând, trebuie amintit că natura internă a e-mailurilor prevăzute în înscrisurile XVII și XXV din anexa A.12 nu constituie un obstacol în calea admisibilității acestor documente (a se vedea punctele 63, 65 și 66 de mai sus). În ceea ce privește e-mailurile prevăzute în înscrisul XXXVI din anexa A.12 și în anexa A.19, deși aceste documente pot fi considerate de natură personală și confidențială pentru evaluatorul 2, ele se referă însă numai la preocupări profesionale, au fost expediate de pe e-mailul de serviciu pus la dispoziția membrilor personalului BCE de către aceasta din urmă, iar rubrica „obiect” nu oferă niciun indiciu cu privire la caracterul personal sau privat al acestora.

74 Este necesar să se arate că de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona trebuie să se țină seama de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care are „aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor”, potrivit articolului 6 alineatul (1) primul paragraf TUE. Pe de altă parte, articolul 6 alineatul (3) TUE confirmă faptul că drepturile fundamentale recunoscute de Convenția pentru

apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), fac parte din dreptul Uniunii Europene în calitate de principii generale.

75 Articolul 52 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale precizează că, în măsura în care carta conține drepturi ce corespund celor garantate prin CEDO, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de această convenție. Potrivit explicației aferente acestei dispoziții, înțelesul și întinderea drepturilor garantate sunt stabilite nu numai prin textul CEDO, ci și în special prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 22 decembrie 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, punctul 35).

76 Este adevărat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avut recent ocazia să reamintească faptul că e-mailurile trimise de la locul de muncă ar putea intra sub incidența articolului 8 din CEDO (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 22 februarie 2018, Libert împotriva Franței, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, § 24) și, prin urmare, a noțiunilor „viață privată” și „corespondență”. Cu toate acestea, reiese din aceeași hotărâre că nu orice amestec în viața privată poate fi considerat o încălcare a articolului 8 din CEDO (a se vedea în acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 22 februarie 2018, Libert împotriva Franței, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, § 37, 46 și 53).

77 În speță, în ceea ce privește e-mailurile prevăzute în înscrisul XXXVI din anexa A.12 și în anexa A.19, este necesar să se arate că BCE nu a invocat niciun argument referitor la dreptul la respectarea vieții private și de familie și a comunicațiilor, garantat de articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale, acest articol fiind corespunzător articolului 8 alineatul (1) din CEDO. În ceea ce privește primul dintre aceste e-mailuri, BCE s-a limitat să afirme că acesta a constituit un schimb de corespondență confidențial, intervenit între evaluatorul 2 și soțul său, în cadrul unor schimburi de e-mailuri referitoare la viața privată. În ceea ce privește cel de al doilea dintre e-mailurile respective, BCE s-a limitat să afirme, tot într-un mod laconic, pe de o parte, că acesta a constituit un schimb de corespondență personal și confidențial intervenit între evaluatorul 2 și „*coach*-ul” său în cadrul unei relații bazate pe încredere necesare bunei desfășurări a activității, de care reclamanta nu ar fi trebuit să știe și pe care aceasta nu ar fi în drept să îl utilizeze, și, pe de altă parte, că faptul că acesta ar fi fost depus în mod anonim pe biroul reclamantei nu ar justifica utilizarea sa de către aceasta în fața Tribunalului.

78 În plus, astfel cum a fost amintit la punctul 63 de mai sus, nu există în dreptul Uniunii dispoziții care să prevadă expres interdicția de a ține cont în cadrul unei proceduri jurisdicționale de probele obținute în mod ilegal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 septembrie 2016, Goldfish și alții/Comisia, T-54/14, EU:T:2016:455, punctul 76).

79 În sfârșit, nici caracterul confidențial al e-mailurilor prevăzute în înscrisul XXXVI din anexa A.12 și în anexa A.19 nu constituie un obstacol în calea admisibilității acestora în cadrul prezentei acțiuni (a se vedea punctele 63, 65 și 66 de mai sus).

80 În al doilea rând, este necesar să se arate că BCE respinge afirmația întemeiată pe lipsa de imparțialitate a evaluatorului 2. În consecință, documentele contestate sunt susceptibile să demonstreze faptele imputate de reclamantă și sunt necesare în vederea analizei regularității raportului de evaluare în litigiu. Prin urmare, împrejurările speței se deosebesc și în această privință de cele din cauza în care a fost pronunțată Hotărârea din 8 mai 2008, Suvikas/Consiliul (F-6/07, EU:F:2008:55). Astfel, în cauza menționată, faptele invocate de reclamant în susținerea argumentației sale potrivit căreia procedura de selecție era afectată de nereguli fuseseră recunoscute în mod explicit de Consiliu. În consecință, Tribunalul a concluzionat că anumite documente nu erau necesare pentru analiza regularității procedurii de selecție în cauză (Hotărârea din 8 mai 2008, Suvikas/Consiliul, F-6/07, EU:F:2008:55, punctul 68).

81 În sfârșit, reclamanta susține, fără a fi contrazisă, că, exceptând anexa A.19, a comunicat deja celelalte înscrisuri contestate către BCE în cadrul procedurii precontencioase, fără ca aceasta din urmă să le fi pus sub semnul întrebării. În această privință, este necesar să se constate că decizia din 2 mai 2016 de respingere a recursului administrativ nu face referire în mod expres la înscrisurile menționate. Cea din 15 septembrie 2016 de respingere a reclamației constată că reclamanta susține că raportul de evaluare în litigiu ar fi afectat de o vădită lipsă de obiectivitate, de neutralitate și de imparțialitate și că aceasta a furnizat documente care pretinde că atestă intenția superiorilor săi ierarhici de a o revoca „drept răzbunare". Decizia menționată arată că conținutul raportului de evaluare în litigiu nu indică nicio intenție de răzbunare sau de abuz de putere și că elementele de probă prezentate nu permit, prin ele însele, constatarea unui abuz de putere.

82 Ținând seama de aceste considerații și având în vedere împrejurările speciale ale prezentei cauze, natura înscrisurilor contestate și jurisprudența menționată la punctele 63-66 și 78 de mai sus, înscrisurile contestate trebuie declarate admisibile.

– Cu privire la temeinicia celui de al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea normelor privind obiectivitatea și imparțialitatea și a articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale

83 În primul rând, reclamanta arată că evaluatorul 2 ar fi exprimat în mai multe rânduri în privința sa aprecieri care ar depăși ceea ce un șef de divizie și un al doilea evaluator au dreptul să exprime, manifestând părtinire și prejudecăți în ceea ce o privește. Prin urmare, cerința imparțialității nu ar fi fost garantată.

84 Reclamanta invocă în special:

– faptul că, în e-mailul pe care evaluatorul 2 l-a adresat soțului său, din data de 16 iulie 2015 (documentul XXXVI din anexa A.12), acesta:

  – și-ar fi exprimat intenția de a solicita unui membru al Comitetului executiv al BCE să „[o] revoce", calificând cazul acesteia drept exemplar din punctul de vedere al subperformanței;

  – a precizat faptul că reclamanta a contestat decizii precedente pe care acesta le-a adoptat, precum și decizii ale evaluatorului 1, fapt pe care evaluatorul l-ar percepe în mod negativ;

  – a pretins că reclamanta ar avea o reputație atât de proastă încât niciun serviciu nu ar dori-o, nici măcar DG-[confidențial] la care aceasta fusese detașată din cauza „încurcăturii" („mess") pe care ar fi făcut-o;

– faptul că evaluatorul 2 a scris „*coach*-ului" său la 11 iunie 2015, în e-mailul prevăzut în anexa A.19 din dosar, următoarele: „însăși ideea că aceasta se întoarce [la DIV/[confidențial] după detașare] mă face furioasă" (the sheer thought of her coming back makes me angry); „acest lucru mă face foarte furioasă" (it just makes me very angry); „trebuie să mă gândesc la modalități de limitare a impactului său asupra noastră și în special asupra mea" (I have to think of ways to limit her impact on us and myself, in particular);

– faptul că evaluatorul 2 ar fi făcut, în e-mailul din 20 martie 2015 (înscrisul XVII din anexa A.12), aprecieri negative în ceea ce o privește și că ar fi indicat în respectivul e-mail că evaluatorul 3 ar fi declarat că nu dorește detașarea acesteia;

– faptul că evaluatorul 2 a scris la 9 februarie 2015, în e-mailul prevăzut în înscrisul XXV din anexa A.12, către trei membri ai conducerii ierarhice a DG „[confidențial]", arătându-se surprins că reclamanta figurează pe listele agenților atașați proiectului [confidențial], „dat fiind că dumneavoastră cunoașteți performanța [reclamantei] în cadrul BCE" ([g]iven that you know about

[the applicant's] performance here in the Bank), și faptul că evaluatorul 2 ar fi comunicat astfel conducerii ierarhice a BCE, în afara oricărei proceduri organizate și transparente, că performanțele acesteia au fost slabe, că prezența sa în cadrul acestui proiect era criticabilă, că era incapabilă să participe la proiectul respectiv și că nu avea dreptul să participe la acesta din cauza performanțelor sale pretins insuficiente;

– faptul că într-un e-mail din 14 aprilie 2015 referitor la procesul-verbal al evaluării intermediare a acesteia evaluatorul 2 ar fi afirmat că preferă să nu se întâlnească cu ea, menționând următoarele: „din motive de eficiență, de ce ar trebui să insist asupra unui dialog, cunoscând că poziția acesteia și a noastră sunt ortogonale?" (In the spirit of economising, why should I insist on talking to her when we know that her position and our position are orthogonal?).

85 Potrivit reclamantei, aprecierile conținute în raportul de evaluare în litigiu ar trebui interpretate în lumina acestei încălcări a cerinței privind imparțialitatea, impusă de articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale, și acestea ar fi putut fi diferite în cazul în care atât imparțialitatea evaluatorului 2, cât și a evaluatorului 1 ar fi fost garantată. În această privință, reclamanta subliniază anumite observații făcute de evaluatorul 2 la punctul 5.2 din raportul de evaluare în litigiu, în special în ceea ce privește:

– pretinsa ei lipsă de integritate, prin faptul că și-ar fi eludat superiorii ierarhici;

– faptul că reclamanta a contestat raportul de evaluare 2014 și decizia ASBR 2014, fapt pe care evaluatorul 2 l-ar fi reținut drept o piedică în calea detașării în cadrul DG-[confidențial];

– faptul că aceasta ar fi încercat să transfere responsabilitatea asupra superiorilor săi ierarhici;

– faptul că s-ar fi „descurcat prost" în ceea ce privește detașarea sa;

– faptul că nu ar fi fost îndeajuns de performantă, randamentul său fiind sub ceea ce se putea aștepta de la un [confidențial].

86 Pentru reclamantă, evaluatorul 2, prin intermediul comunicărilor sale și al conținutului acestor comunicări față de terți, nu numai că a răspândit elemente care aduc atingere reputației sale, ci a făcut acest lucru în mod defăimător.

87 În al doilea rând, reclamanta susține că evaluatorul 3 nu a fost în măsură să o evalueze în mod obiectiv, întrucât, potrivit unuia dintre înscrisurile contestate, respectiv e-mailul din 20 martie 2015 (documentul XVII din anexa A.12), evaluatorul 3 ar fi declarat că nu este de acord cu detașarea, făcând referire la un „caz" pe care l-ar fi urmărit atunci când lucra la DG-[confidențial], și anume plângerea pentru hărțuire formulată de reclamantă, care în final a fost respinsă.

88 În al treilea rând, reclamanta susține că raportul de evaluare în litigiu ar fi putut fi diferit dacă ar fi fost garantată imparțialitatea evaluatorului 1.

89 BCE susține că al doilea motiv nu este întemeiat. Mai întâi, reclamanta nu ar fi probat faptul că evaluatorul 2 nu ar fi dat dovadă de imparțialitate și de obiectivitate. Chiar dacă ar reieși dintr-o serie de documente din dosar că reclamanta a fost o sursă de frustrare pentru evaluatorul 2 și posibil și pentru evaluatorul 3, această frustrare nu ar rezulta dintr-un sentiment personal, ci din oboseală și din epuizare într-un cadru profesional cu privire la randamentul și la performanța reclamantei, fapt care nu ar demonstra o lipsă de imparțialitate și de obiectivitate. Potrivit BCE, evaluatorul 2 ar fi rămas în limitele funcțiilor sale de șef de divizie, responsabil pentru o echipă și preocupat de buna funcționare a instituției sale. În exercitarea deplină a responsabilităților sale de supraveghere, acesta și-ar fi exprimat atât opinia, cât și preocuparea cu privire la o situație dăunătoare în cadrul departamentului său. În continuare, BCE susține că, chiar dacă atitudinea evaluatorului 2 ar fi putut pune o problemă, ceea ce nu este adevărat, intervenția sa nu ar fi avut impact asupra evaluării generale a reclamantei,

acesta, în calitate de al doilea evaluator, nefăcând decât să confirme criticile prezentate de evaluatorul 1, a cărui pretinsă lipsă de imparțialitate nu ar fi stabilită. În sfârșit, afirmația reclamantei potrivit căreia raportul de evaluare în litigiu ar fi putut fi diferit în cazul în care aceasta ar fi beneficiat de un al doilea evaluator obiectiv și imparțial s-ar baza, potrivit BCE, pe o prezumție de lipsă de imparțialitate și ar rămâne pur speculativă.

90 Cu titlu introductiv, *primo*, este necesar să se arate că critica întemeiată pe faptul că e-mailul din 16 iulie 2015 trimis de cel de al doilea evaluator soțului său (înscrisul XXXVI din anexa A.12) ar fi răspândit un zvon defăimător la adresa reclamantei nu poate fi admisă. Aceasta nu este însoțită de nicio informație care să permită aprecierea temeiniciei sale. Pe de altă parte, e-mailul în cauză nu o desemnează pe reclamantă în mod individual. În plus, nu reiese din dosar că evaluatorul 2 l-ar fi distribuit altor persoane decât destinatarului, soțul său, și reclamanta însăși este cea care l-a depus la dosar în etapa procedurii precontencioase și în prezenta acțiune.

91 *Secundo*, în ceea ce privește pretinsa lipsă de imparțialitate a evaluatorului 1 și a evaluatorului 3, este necesar să se arate că reclamanta nu aduce niciun început de probă în sprijinul acesteia și nicio argumentație detaliată în susținerea acestor critici. În cazul evaluatorului 1, reclamanta se limitează să evoce eventuale tensiuni, dezacorduri și procedura privind demnitatea la locul de muncă. În cazul evaluatorului 3, aceasta se mulțumește să formuleze o concluzie generală pornind de la observațiile prezentate, prevăzute într-un document din dosar. Aceste afirmații factuale nu sunt însoțite de niciun indiciu îndeajuns de precis, obiectiv și concordant de natură să susțină veridicitatea sau probabilitatea acestora și de nicio precizare sau argumentație care să permită aprecierea temeiniciei lor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 martie 2001, Connolly/Comisia, C-274/99 P, EU:C:2001:127, punctul 113). În consecință, argumentele formulate de reclamantă trebuie să fie respinse ca neîntemeiate.

92 În plus, trebuie arătat că este inerent oricărui exercițiu de evaluare faptul de a se ajunge, acolo unde este cazul, la concluzii care nu corespund așteptărilor persoanei în cauză. De asemenea, este inerent în orice activitate de gestionare a unei echipe sau a unui serviciu faptul de a exista conversații, verbal sau în scris, de natură informală sau formală, în cadrul conducerii ierarhice și cu serviciul de resurse umane, cu privire la funcționarea echipei sau a serviciului, precum și în ceea ce privește rezultatele obținute și dificultățile întâmpinate. În consecință, astfel de concluzii și astfel de schimburi nu pot fi în sine defăimătoare.

93 În ceea ce privește critica întemeiată pe lipsa de imparțialitate și obiectivitate a evaluatorului 2, trebuie amintit că, potrivit articolului 41 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale, orice persoană are dreptul de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial din partea instituțiilor Uniunii. Această cerință de imparțialitate cuprinde în special imparțialitatea subiectivă, care impune faptul ca membrii unui comitet de preselecție să nu dea dovadă de părtinire sau prejudecăți personale, imparțialitatea personală prezumându-se până la proba contrarie (Hotărârea din 5 decembrie 2017, Spadafora/Comisia, T-250/16 P, nepublicată, EU:T:2017:866, punctele 74 și 75; a se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 13 decembrie 2012, Comisia/Strack, T-197/11 P și T-198/11 P, EU:T:2012:690, punctul 113).

94 În plus, astfel cum au reamintit părțile, potrivit unei jurisprudențe constante, chiar dacă nu se poate exclude faptul că unele divergențe între un funcționar și superiorul său ierarhic pot să creeze o anumită stare de iritare în cazul superiorului ierarhic respectiv, această eventualitate nu implică în sine că acesta din urmă nu mai este în măsură să aprecieze în mod obiectiv meritele persoanei în cauză. În plus, s-a statuat că nici chiar faptul că un agent a introdus o plângere pentru hărțuire împotriva funcționarului care urmează să îi aprecieze prestațiile profesionale nu poate, ca atare, în afara oricărei alte circumstanțe, să fie de natură să repună în discuție imparțialitatea persoanei vizate de plângere (a se vedea Hotărârea din 30 iunie 2015, Z/Curtea de Justiție, F-64/13, EU:F:2015:72, punctul 71 și jurisprudența citată).

95 Pe de altă parte, reiese din jurisprudență că numai implicarea superiorilor ierarhici în activitățile profesionale ale membrilor personalului aflați sub autoritatea acestora este de natură să le permită să facă aprecierea cea mai adecvată cu putință cu privire la activitățile persoanelor care își exercită funcțiile sub autoritatea lor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 2015, Z/Curtea de Justiție, F-64/13, EU:F:2015:72, punctul 72 și jurisprudența citată). A accepta un argument potrivit căruia nici șeful de unitate și niciun membru al conducerii ierarhice a departamentului în care este repartizat un membru al personalului nu ar trebui să participe la procedura de notare ar conduce la o situație în care nu ar mai fi garantată o apreciere adecvată a performanței membrului personalului și a conduitei acestuia în cadrul serviciului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 2015, Z/Curtea de Justiție, F-64/13, EU:F:2015:72, punctul 72).

96 În sfârșit, potrivit unei jurisprudențe constante, raportul de evaluare exprimă opinia formulată în mod liber a evaluatorilor. Rezultă că o anumită subiectivitate este inerentă aprecierilor din raportul menționat, ca și oricărei opinii personale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 decembrie 2006, Angelidis/Parlamentul, T-416/03, EU:T:2006:375, punctul 107 și jurisprudența citată).

97 În speță, reclamanta afirmă că, în lumina documentelor contestate, a fost compromisă imparțialitatea aprecierilor evaluatorului 2 conținute în raportul de evaluare în litigiu. Trebuie remarcat faptul că documentele contestate acoperă o perioadă cuprinsă între lunile februarie și iulie 2015, ultimul e-mail, din data de 16 iulie 2015, fiind scris cu patru luni înainte ca evaluatorul 2 să fi adăugat evaluarea sa la raportul de evaluare în litigiu.

98 Este adevărat că reiese din jurisprudența citată la punctul 94 de mai sus că existența unor divergențe între persoana evaluată și evaluator și a unei anumite iritări a acestuia din urmă nu implică în sine faptul că evaluatorul nu mai este în măsură să aprecieze în mod obiectiv meritele persoanei în cauză. De asemenea, trebuie remarcat că aprecierile, chiar și negative, conținute în raportul de evaluare în litigiu nu pot fi considerate în sine drept indicii ale faptului că raportul ar fi fost elaborat cu lipsă de imparțialitate și de obiectivitate.

99 Cu toate acestea, este necesar să se constate că înscrisurile contestate declarate admisibile (a se vedea punctul 82 de mai sus) constituie indicii suficient de concrete, obiective și coerente de natură să susțină veridicitatea sau probabilitatea afirmației reclamantei privind lipsa de imparțialitate subiectivă a evaluatorului 2 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 martie 2001, Connolly/Comisia, C-274/99 P, EU:C:2001:127, punctul 113). Această concluzie nu este infirmată de argumentul BCE potrivit căruia, chiar dacă atitudinea evaluatorului 2 ar fi putut pune probleme, ceea ce nu ar fi adevărat, intervenția acestuia nu ar fi avut niciun impact asupra evaluării generale a reclamantei, evaluatorul 2 nefăcând decât să confirme criticile exprimate de evaluatorul 1. În această privință, trebuie subliniat că imparțialitatea evaluatorului 1 nu poate împiedica faptul de a considera că a doua evaluare este afectată de ilegalitate din cauza lipsei de imparțialitate a evaluatorului 2. Comportamentul unui singur evaluator poate face ca întregul raport de evaluare să fie afectat de ilegalitate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 mai 2008, Suvikas/Consiliul, F-6/07, EU:F:2008:55, punctul 97). Astfel, în procedura de evaluare instituită în cadrul BCE, evaluarea prin intermediul unui al doilea evaluator, superior ierarhic al primului, constituie o garanție pentru membrul în cauză al personalului, care trebuie să se poată baza pe experiența și pe imparțialitatea acestui responsabil ierarhic.

100 În speță, dacă comentariile cărora le-a făcut obiectul reclamanta în raportul de evaluare în litigiu, oricât ar fi de negative, rămân în limitele puterii largi de apreciere a evaluatorului și mai ales nu ating limita criticii peiorative sau ofensatoare în ceea ce privește însăși persoana în cauză, trebuie să se constate că reclamanta a adus elemente de probă care demonstrează faptul că evaluatorul 2 a exprimat, în mai multe rânduri pe parcursul exercițiului de evaluare 2015, opinii negative foarte puternice la adresa acesteia.

101 Astfel, în e-mailul său din 9 februarie 2015 adresat către trei membri ai conducerii superioare a BCE cu privire la proiectul [confidențial] (înscrisul XXV din anexa A.12), evaluatorul 2 întreabă dacă aceștia sunt la curent cu participarea reclamantei la proiectul menționat, având în vedere că îi cunosc performanțele acesteia în cadrul BCE, exprimă îndoieli cu privire la această participare, precizând că „nu vede motivele acestei numiri” (I don't see the rationale behind this nomination) și pare să vrea să intervină în această problemă, solicitându-le să îi „indice cui să se adreseze cu privire la această problemă” (Could you […] let me know whom to approach in this matter?).

102 Pe de altă parte, e-mailul din 20 martie 2015, trimis de evaluatorul 2 doamnei O. și în copie evaluatorului 1, referitor la un proiect în materie de [confidențial] (documentul XVII din anexa A.12), dezvăluie remarci ale evaluatorului 2 pe un ton puțin ironic, și anume: „din păcate, [evaluatorul 3] știe mai multe despre [reclamantă] decât noi, pentru că aceasta a lucrat la acest caz nu numai atunci când era în cadrul DG-[confidențial], dar și atunci când era în cadrul DG-[confidențial]” ([appraiser 3] unfortunately knows more about [the applicant] than we do because she has been involved in the case not only when she was in DG-[confidențial] but also in DG-[confidențial]); „de facto, [evaluatorul 3] nu prea dorește să o aibă pe [reclamantă] în echipa sa (surpriză, surpriză)” [de facto, [appraiser 3] does not really want to have [the applicant] in her team (surprise, surprise)].

103 Observațiile conținute în e-mailul din data de 11 iunie 2015, pe care evaluatorul 2 l-a trimis *„coach* -ului” său (anexa A.19), sunt și mai negative, evaluatorul 2 menționând furia sa la ideea că reclamanta revine în cadrul DIV/[confidențial] după detașare, timpul și energia pe care reclamanta i le-ar „fura”, precum și ușurarea și răgazul temporar pe care perioada de detașare i le-ar fi adus („ea este în detașare și acest lucru ne-a adus atât de mult timp și energie suplimentare, încât însăși ideea că se întoarce nu mă sperie, ci mă înfurie […] cantitatea de timp și de energie pe care ni le-a «furat» mă înfurie foarte mult și mă frustrează (she is on secondment and this has given us so much more additional time and energy that the sheer thought of her coming back makes me angry not scared […] it just makes me very angry and frustrated how much time and energy she „steals” from us).

104 În sfârșit, este necesar să se arate că e-mailul din data de 16 iulie 2015, pe care evaluatorul 2 l-a adresat soțului său, care enumeră cinci motive pentru care acesta dorea să se întâlnească cu un membru al Comitetului executiv al BCE și care se referă „la o problemă privind personalul” (înscrisul XXXVI din anexa A.12), indică un caz de subperformanță exemplar în cadrul diviziei sale, care ar putea să ajute la identificarea și, în cele din urmă, la rezolvarea capcanelor procedurii actuale de incompetență profesională. Evaluatorul 2 constată că persoana în cauză ar fi inițiat o procedură de plângere împotriva sa și împotriva evaluatorului 1 și că aceasta ar fi fost implicată și în alte conflicte, precum o cauză care a fost adusă în fața Tribunalului Funcției Publice al Uniunii Europene și contestații administrative. Evaluatorul 2 remarcă faptul că, având în vedere conflictele în care persoana în cauză ar fi fost implicată în trecut, aceasta ar fi fost plasată în mai multe alte direcții generale care, din păcate, nu au dorit să o păstreze și că reputația acestei persoane ar fi de așa natură încât nu putea fi plasată în altă parte. În sfârșit, evaluatorul 2 arată că și-ar consacra o cantitate disproporționată de timp și energie (20 % din timpul său) persoanei în cauză, că unul dintre motivele pentru care DIV/[confidențial] ar fi funcționat bine pe parcursul ultimelor trei luni ar fi faptul că această persoană a fost în detașare și că, întrucât persoana respectivă și-ar fi „irosit” detașarea, aceasta se găsea din nou la DIV/[confidențial].

105 Rezultă din afirmațiile prezentate la punctele 100-104 de mai sus că documentele contestate atestă nu numai oboseala și epuizarea într-un cadru profesional, astfel cum susține BCE, ci de asemenea sentimente personale foarte puternice și negative ale evaluatorului 2 cu privire la reclamantă.

106 În aceste împrejurări, observațiile făcute de evaluatorul 2 în documentele în litigiu sunt de natură să stabilească o lipsă de imparțialitate subiectivă sau cel puțin probabilitatea unei astfel de lipse. Acest lucru este cu atât mai valabil cu cât, potrivit Ghidului BCE privind evaluarea, rolul evaluatorului 2, în

calitate de al doilea evaluator, a fost să completeze evaluarea făcută de primul evaluator, să revizuiască evaluările făcute de primii evaluatori pentru a asigura un tratament just și echitabil în cadrul diviziei și să arbitreze în cazul unui dezacord grav între primul evaluator și persoana evaluată.

107 Rezultă că al doilea motiv al acțiunii trebuie admis.

108 Această concluzie justifică în sine anularea raportului de evaluare în litigiu fără a fi necesară analiza celorlalte argumente invocate de reclamantă în cadrul celui de al doilea și al celui de al treilea aspect ale primului motiv și în cadrul celui de al treilea motiv.

Cu privire la concluziile în anularea deciziei ASBR 2015

109 În esență, reclamanta își întemeiază capătul de cerere privind anularea deciziei ASBR 2015 pe caracterul ilegal al raportului de evaluare în litigiu, precum și pe faptul că aceasta nu a putut beneficia de o întâlnire cu evaluatorul său cu ocazia remiterii deciziei ASBR 2015, în scopul de a i se furniza explicații suplimentare cu privire la această decizie, în conformitate cu liniile directoare privind ASBR.

110 BCE arată că cererea privind anularea deciziei ASBR 2015 este vădit nefondată.

111 Reiese din cuprinsul punctelor 106-108 de mai sus că observațiile făcute de evaluatorul 2 în documentele contestate sunt de natură să stabilească lipsa de imparțialitate subiectivă sau cel puțin caracterul probabil al unei astfel de lipse, astfel încât raportul de evaluare în litigiu trebuie anulat.

112 Ținând seama de „legătura indirectă” stabilită în temeiul punctului 3 din liniile directoare privind ASBR între exercițiul de evaluare și cel al ASBR, care, chiar dacă urmăresc obiective diferite, trebuie să prezinte coerență internă, trebuie anulată de asemenea decizia ASBR 2015.

Cu privire la concluziile referitoare la despăgubiri

113 Pe de o parte, reclamanta afirmă că, în urma anulării raportului de evaluare în litigiu și a deciziei ASBR 2015, BCE are obligația să reia evaluarea acesteia și să adopte o nouă decizie ASBR și, prin urmare, să reconstituie drepturile sale financiare începând cu 1 ianuarie 2016, majorate cu dobânzile de întârziere pe baza ratei de referință a Băncii Centrale Europene plus două puncte.

114 Pe de altă parte, reclamanta solicită ca BCE să fie obligată la plata unei sume de 15 000 euro cu titlu de daune morale. Pentru reclamantă, simpla anulare a raportului de evaluare în litigiu și a deciziei ASBR 2015 nu ar compensa pe deplin prejudiciul moral pe care l-a suferit, fapt care ar fi detașabil de nelegalitatea care a determinat anularea solicitată. Modul în care s-ar fi comportat evaluatorul 1 și evaluatorul 2 în privința sa, astfel cum se reflectă în raportul de evaluare în litigiu, punând sub semnul întrebării integritatea și loialitatea sa față de BCE și făcând față de terți aprecieri deplasate și defăimătoare fără respectarea vieții sale private și propagând zvonuri în privința sa, i-ar fi cauzat un prejudiciu grav, prin repunerea în discuție în mod public a reputației și a demnității acesteia.

115 BCE arată că, în absența unei ilegalități, lipsește temeiul oricărei cereri în despăgubire. În plus, BCE susține că îi revine reclamantei să demonstreze caracterul real al pretinselor sale prejudicii materiale și morale rezultate din comportamente situate în afara contextului adoptării raportului de evaluare în litigiu și a deciziei ASBR 2015, ceea ce nu ar fi cazul în speță.

116 În temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE, instituția emitentă a actului anulat este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii. În consecință, îi revine BCE să stabilească măsurile impuse de executarea prezentei hotărâri și să deducă consecințele care rezultă din aceasta în ceea ce privește exercițiul de evaluare 2015 și procedura ASBR 2015.

117 În ceea ce privește cererea de reparare a prejudiciului moral pe care reclamanta pretinde că l-a suferit, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante în domeniul funcției publice, angajarea răspunderii Uniunii este condiționată de întrunirea anumitor condiții, respectiv nelegalitatea comportamentului imputat instituției, realitatea prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între comportamentul reproșat și prejudiciul invocat (Hotărârea din 1 iunie 1994, Comisia/Brazzelli Lualdi și alții, C-136/92 P, EU:C:1994:211, punctul 42; a se vedea de asemenea Hotărârea din 16 decembrie 2010, Comisia/Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, punctul 45 și jurisprudența citată). Aceste trei condiții sunt cumulative, ceea ce implică faptul că, în cazul în care una dintre ele nu este îndeplinită, răspunderea Uniunii nu poate fi reținută (a se vedea Hotărârea din 17 mai 2017, PG/Frontex, T-583/16, nepublicată, EU:T:2017:344, punctul 97 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 26 octombrie 2017, Paraskevaidis/Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, punctul 78 și jurisprudența citată).

118 În consecință, chiar și în ipoteza în care o greșeală a unei instituții sau a unui organ sau organism al Uniunii este dovedită, răspunderea Uniunii nu poate fi angajată efectiv decât în special dacă reclamantul a reușit să demonstreze realitatea prejudiciului suferit (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 octombrie 2017, Paraskevaidis/Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, punctul 79 și jurisprudența citată).

119 De asemenea, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, anularea unui act afectat de nelegalitate poate constitui în sine repararea adecvată și, în principiu, suficientă a oricărui prejudiciu moral pe care acest act l-a putut cauza (Hotărârea din 9 noiembrie 2004, Montalto/Consiliul, T-116/03, EU:T:2004:325, punctul 127; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 9 iulie 1987, Hochbaum și Rawes/Comisia, 44/85, 77/85, 294/85 et 295/85, EU:C:1987:348, punctul 22).

120 Cu toate acestea, anularea unui act afectat de nelegalitate nu poate, în sine, să constituie o reparație adecvată în cazul în care fie actul atacat conține o apreciere în mod explicit negativă a capacității reclamantului care ar putea să îl prejudicieze (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 februarie 1990, Culin/Comisia, C-343/87, EU:C:1990:49, punctele 27-29, Hotărârea din 23 martie 2000, Rudolph/Comisia, T-197/98, EU:T:2000:86, punctul 98, și Hotărârea din 13 decembrie 2005, Cwik/Comisia, T-155/03, T-157/03 și T-331/03, EU:T:2005:447, punctele 205 și 206), fie reclamantul demonstrează că a suferit un prejudiciu moral detașabil de nelegalitatea pe care se întemeiază anularea și care nu poate fi reparat integral prin această anulare (Hotărârea din 6 iunie 2006, Girardot/Comisia, T-10/02, EU:T:2006:148, punctul 131, și Hotărârea din 19 noiembrie 2009, Michail/Comisia, T-49/08 P, EU:T:2009:456, punctul 88).

121 În speță, este necesar să se arate că nu s-a stabilit nicidecum că aprecierea evaluatorului 1 care figurează în raportul de evaluare în litigiu ar fi afectată de vreo eroare. În plus, reclamanta nu aduce niciun început de probă în sprijinul unei eventuale lipse de imparțialitate a evaluatorului 1.

122 Pe de altă parte, orice prejudiciu moral pe care reclamanta l-ar fi putut suferi ca urmare a raportului de evaluare în litigiu și a deciziei ASBR 2015 rezultă în mod direct din lipsa de imparțialitate subiectivă a evaluatorului 2 și, astfel, din nelegalitatea constatată. În plus, așa cum s-a arătat la punctul 100 de mai sus, comentariile cărora le-a făcut obiectul reclamanta în raportul de evaluare în litigiu, oricât ar fi de negative, nu prezintă un caracter ofensator.

123 În sfârșit, în măsura în care reclamanta încearcă să obțină repararea unui eventual prejudiciu moral întemeiat pe documentele contestate, este necesar să se arate că reiese din jurisprudența pronunțată în acțiunile întemeiate pe articolele 90 și 91 din Statutul funcționarilor Uniunii Europene că, în cazul în care prejudiciul invocat nu rezultă din actul a cărui anulare se solicită, ci din erori și din omisiuni pretins a fi fost comise, procedura precontencioasă trebuie în mod obligatoriu să înceapă printr-o cerere prin care se solicită administrației să repare acest prejudiciu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 septembrie 2015, Gioria/Comisia, F-82/14, EU:F:2015:108, punctul 74 și jurisprudența citată). Această jurisprudență trebuie aplicată prin analogie acțiunilor întemeiate pe articolul 50a din Statutul

Curții de Justiție a Uniunii Europene, pe articolul 36.2 din Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene și pe articolul 42 din condițiile de angajare ale BCE. În consecință, astfel de concluzii în despăgubire sunt inadmisibile din moment ce, anterior acțiunii în justiție, nu a fost adresată BCE nicio cerere privind repararea unui eventual prejudiciu moral întemeiat pe documentele contestate (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 22 septembrie 2015, Gioria/Comisia, F-82/14, EU:F:2015:108, punctul 76).

124 În consecință, anularea raportului de evaluare în litigiu și a deciziei ASBR 2015 pentru motivele reținute este suficientă pentru repararea eventualului prejudiciu moral suferit de reclamantă.

125 Prin urmare, concluziile în despăgubire trebuie să fie respinse.

Cu privire la cheltuielile de judecată

126 În temeiul articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

127 Întrucât BCE a căzut, în esență, în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor reclamantei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a noua)

declară și hotărăște:

1) Anulează raportul de evaluare a QB privind exercițiul de evaluare 2015 și decizia Băncii Centrale Europene (BCE) din 15 decembrie 2015 prin care s-a refuzat QB beneficiul unei progresii salariale.

2) Respinge în rest acțiunea.

3) BCE suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de QB.

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 8 noiembrie 2018.

Semnături